Dnro 001/81/2018

Markus Penttinen 13.2.2018

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen torstaina 15.2.2018 klo 12.15

E 106/2017 vp Valtioneuvoston selvitys: Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2018

Akava pitää valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategiaa monin osin oikean suuntaisena. Suomen tulee olla aktiivinen toimija ja edistää niin omaa kuin yhteistä eurooppalaista etua. Muutama asia kaipaa kuitenkin kommentointia:

1) On oikein, että EU:n pitää valtioneuvoston strategian mukaisesti hakea konkreettisia ratkaisuja ajankohtaisiin ongelmiin. Tämä ei saa kuitenkaan tarkoittaa, että EU-linjauksista puuttuvat pitkän tähtäimen näkemykset ja visiot. Niillä ohjataan viime kädessä myös ratkaisuja ajankohtaisiin ongelmiin. Strategia on ollut viime ajat liian teknokraattinen.

2) Suomen EU-puheenjohtajuuskauden esiin ottaminen on tärkeää, etenkin kun se ajoittuu EU:n saumakohtaan komission ja parlamentin vaihtuessa. Myöhempää Suomen painopistekeskustelua ajatellen on merkityksellistä pitää mielessä, että EU:n alueella arvioidaan olevan noin 70 miljoonaa huonosti koulutettua aikuista ja toisaalta Brexitin jälkeen maailman top20-korkeakoulutilastoissa ei ole yhtään unionin alueen oppilaitosta. Työllistymisen, työpaikkojen ja kasvun luomiseksi EU:ssa pitäisi saada aikaiseksi "osaamishyppy" ja tämän aihepiirin näkyminen Suomen puheenjohtajakauden ohjelmassa sopisi myös maabrändiimme.

3) Strategian mukaan EU:n oikeusvaltiomenettely tarjoaa tehokkaat välineet puuttua tilanteeseen, jos tilanne kääntyy huolestuttavaksi esim. joissain jäsenmaissa. Nykyinen tilanne on pikemminkin osoittanut, että välineet eivät ole riittävät puuttua esimerkiksi perusoikeuksien loukkauksiin ja niitä tulisi tehostaa lisää. EU:n rahoituksen kytkeminen EU:n arvoihin tulisi saada aikaiseksi esimerkiksi seuraavan monivuotisen budjettikehyspäätöksen yhteydessä.

4) Brexitin yhteydessä tulisi taata kansalaisten oikeudet sekä vapaat liikkuvuudet niin paljon kuin se on mahdollista. Britannian linjausten (mm. sisämarkkinoiden ja EU-oikeuden ulkopuolelle jääminen) tämä ei näytä mahdolliselta, joten on toivottavaa, että esimerkiksi työntekijöiden liikkuvuuden tapauksessa ei päädyttäisi monimutkaisiin lupa- ja jopa

viisumimenettelyihin. Mikäli Britannian toivetta jonkin asteisesta pääsystä EU:n sisämarkkinoille toteutetaan, tulee yhtenä ehtona olla kielto ajaa alas esim. työlainsäädäntö kilpailuetujen saamiseksi.

5) Strategian linjaukset EU:n ministerineuvoston määräenemmistöpäätöksenteosta ovat heikkoja. Tulisi suoraan todeta, että esimerkiksi kaikissa työelämän ja verotuskysymyksissä päätöksenteon tulee perustua määräenemmistöön yksimielisyyden sijasta.

6) Avoimen kaupankäynnin ja uusien kauppasopimusten edistäminen on tärkeää mm. jo työpaikkojen vuoksi. EU on äskettäin asettanut ehdon, että se ei solmi enää kauppasopimuksia, jos kumppanimaa ei ole allekirjoittanut Pariisin ilmastosopimusta. Tämä on tärkeä periaate, joka tulee ulottaa myös kauppasopimusten kestävän kehityksen lukujen toiseen osioon eli työelämän asioihin. EU:n kauppasopimuskumppanien tulee ratifioida kansainvälisen työjärjestön ILO:n kahdeksan perussopimusta ennen kuin sopimus voidaan solmia.

7) EU:n tulevan toiminnan kannalta on olennaista, että unionin ns. sosiaalisen pilarin hanke saa jatkon seuraavalla komissio- ja parlamenttikaudella. Sitä varten tarvitaan uusia aloitteita ja päätöksiä niistä. EU:n toimivaltaa (työoikeus, työsuojelu, työelämän tasa-arvo, liikkuvuus) erityisesti työelämän vähimmäisnormien luojana tulee käyttää. Strategia ei esitä tässä yhteydessä uusia aloitteita ja nykyisin käsillä olevista todetaan lähinnä tilanne. Tällaisen tosiasiallisesti epäaktiivisen suhtautumisen alan toimintaan pitäisi muuttua. Työllisyysasteen kohottamisen lisäksi tarvitaan yhteiseurooppalaisia pelisääntöjä, koska on vapaa liikkuvuus ja työnhakuoikeus ja vähimmäistason normit poistavat kilpailun vääristymiä sisämarkkinoilla.

Akava ry:n puolesta

Markus Penttinen
kansainvälisten asioiden päällikkö